

[Halfdan Hendriksen.]

ser for tronfølgeren og hans børn end absolut nødvendigt.

Med hensyn til de beføjelser, som ved lov i et nærmere bestemt omfang kan overlades til mellemfolkelige myndigheder, og som omtales i forslaget § 20, vil jeg gerne fremhæve, at det her drejer sig om beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder, men som det af hensyn til det mellemfolkelige samarbejde, i hvilket Danmark er meget stærkt interesseret, i visse tilfælde kan være nødvendigt at tillægge internationale organisationer. Således som samarbejdet folkene imellem har formet sig og med det snævre samarbejde en række lande imellem, der må påregnes, er en sådan bestemmelse, som omfattes af § 20, en politisk nødvendighed. Forholdet er da også det, at der i en række nyere udenlandske forfatninger gennem særlige bestemmelser er givet mulighed for sådanne beføjelser, og den interparlamentariske union har på et møde i sommeren 1952 henstillet, at bestemmelse herom indføres ved ændring af medlemslandenes forfatninger. Bestyrelsen for Dansk interparlamentarisk Gruppe har enstemmigt givet tilslutning til den interparlamentariske unions resolution.

De partier, der stiller sig bag det foreliggende grundlovsforslag, har alle været enige om, at det var nødvendigt at indføre disse bestemmelser i grundloven, for at vi her i landet i givet fald kunne være rede til at imødekomme de ønsker, der måtte næres til fremme af mellemfolkelig retsorden og samarbejde.

Imidlertid er det, hvad vi alle er klar over, en overordentlig alvorlig sag at overlade, selvom det kun er en lille brøkdel af rigets myndighed, til andre, og § 20, stk. 2, går derfor ud på, at et lovforslag i så henseende for at blive ophøjet til lov skal vedtages med et flertal af fem sjettedele af rigsdagens medlemmer — altså skal i realiteten næsten hele rigsdagen være enig, for at et sådant lovforslag kan gennemføres. Skulle der ikke i rigsdagen være fem sjettedeles majoritet for gennemførelsen af lovforslaget, skal det sendes ud til folkeafstemning, hvis regeringen da ikke opgiver det. Ved folkeafstemning vil vælgerne i så fald få lejlighed til at godkende eller forkaste forslaget efter de sædvanlige regler. Jeg tror, enhver må erkende, at der i denne sag

er taget de forsigtighedsforanstaltninger, som kan tages, og at et lovforslag af den her nævnte karakter ikke har mulighed for at blive vedtaget, medmindre praktisk talt hele befolkningen godkender det.

Jeg vil også gerne med nogle ord omtale §§ 55 og 56, der begge er nye og omhandler forhold, som ikke er behandlet i den nu gældende grundlov. Gennem § 55, der går ud på, at rigsdagen vælger een eller to personer udenfor rigsdagen til at have indseende med statens civile og militære forvaltning, håber man at skabe øgede garantier for den rette varetagelse af statens civile og militære forvaltning. Den ordning, der her tilsigtes gennemført, har den svenske ordning på dette område som forbillede og har i Sverige stået sin prøve. Mit parti er tilfreds med denne paragrafs bestemmelser, der er nærmere uddybet i et særligt forslag, hvis enkeltheder kan gøres til genstand for nærmere overvejelse og sikkert også vil blive genstand for sådan nærmere drøftelse. Også § 56, hvormed man netop af hensyn til ettkammerordningen fastslår, at rigsdagen antager fornøden juridisk medhjælp til bistand ved lovforslagsbehandling, er tilfredsstillende. En sådan kontrol vil sikre en betryggende juridisk prøvelse af de forelagte forslag.

Der er endnu et par spørgsmål tilbage, som jeg ønsker at omtale, bl. a. forslaget §§ 64 og 74, der svarer til den nuværende grundlovs §§ 70 og 80. Det er med hensyn til § 74 lykkedes at opnå enighed om i paragraffens stk. 3 at fastslå, at ekspropriationsaktens lovlighed og erstatningens størrelse kan indbringes for domstolene, samt at prøvelse af erstatningens størrelse ved lov kan henlægges til domstole, oprettet i dette øjemed.

Vi lægger fra vor side megen vægt på denne tilføjelse til paragraffen, som vi finder er en styrkelse af de synspunkter, som vi altid har gjort gældende på ekspropriationsområdet. Spørgsmålet om domstolenes adgang til i al almindelighed at prøve loves forenelighed med grundlovens bestemmelser er ikke gennem denne bestemmelse undergået nogen forandring. Forholdet er i så henseende uforandret, men bestemmelsen udelukker, at der i en ekspropriationslov kan træffes beslutning om, at ekspropriationsakten ikke kan indbringes for domstolene.

Til § 64, som omhandler spørgsmålet om domstolenes berettigelse til at påkende et-